

**Ansvarleg sakshandsamar sign. for utført handling:
Saka er godkjend av fylkesrådmannen:**

Dokumentoversyn:
Tal prenta vedlegg: *
Tal uprenta vedlegg: *

Sak om ny petroleumsmelding – Norsk sokkel, ny virkelighet med behov for nye løsninger.

Fylkesrådmannen rår Vestlandsrådet til å gjere slikt vedtak:

1. Vestlandsrådet slutter seg til forslagene til hovedpunkter om petroleumsmeldingen slik de framkommer i saksframstillingen.
2. Vestlandsrådet er innstilt på å spille en aktiv rolle i prosessen vidare frem til endelig behandling av petroleumsmeldingen i Stortinget.

Prenta vedlegg:

Uprenta vedlegg:

Hovedpunkter:

Regjeringen har i Soria Moria II varslet at den vil drøfte petroleumspolitikken i en egen stortingsmelding. I følge statsråd Terje Riis-Joahnsen har olje- og energidepartementet allerede startet opp arbeidet med den nye meldingen. I denne sammenheng vil Vestlandsrådet vektlegge følgende:

- Den nye petroleumsmeldingen må danne grunnlaget for den brede styringsplattformen som myndighetsorganer og næringsliv trenger for å kunne forvalte og utnytte de norske petroleumssressursene på en bærekraftig måte. Norge har med sin ressursrikdom også et geopolitisk ansvar for å medvirke til at våre petroleumssressurser utnyttes på best mulig måte.
- Meldingen må legge føringer for olje- og gassvirksomheten både på kort og lenger sikt og skape en felles virkelighetsforståelse for situasjonen mellom de ulike aktørene. Regjeringen bør også søke å forankre den så bredt politisk som mulig i Stortinget, slik at de lange linjene ligger fast. Stortingsmeldingen må fokusere på de langsiktige utfordringene petroleumsvirksomheten står overfor, men den vil også måtte trekke opp linjene i forhold til det større energibildet. Den nye energivirkeligheten må vurderes både i et internasjonalt, nasjonalt, regionalt og lokalt perspektiv. Norsk olje- og gassvirksomhet skal utvikle seg i mange ti-år fremover, men den skal drives på en slik måte at utslippene minimaliseres samtidig som verdiskapingen opprettholdes. I dette bildet må Norge også legge til grunn utviklingen som skjer innen fornybar energi og hvordan forskning og ny teknologi kan bli drivere for en bærekraftig energifremtid for landet.
- Landets viktigste næringsvirksomhet, olje – og gassvirksomheten, er – og vil i mange år være viktig både for staten og for lokalsamfunn over hele landet. Den skaper inntekter og sysselsetting og vil være bærebjelken for å kunne opprettholde vår levestandard. Derfor er det viktig at regjeringen utformer industriens rammebetingelser slik at de både vil kunne bevare kompetansen og samtidig tiltrekke seg selskaper som besitter den nødvendige teknologi og som er i stand til å kunne møte utfordringene for en sokkel som har behov for nye løsninger. De store selskapene, med sin finansielle styrke, høye kompetanse og teknologiske løsninger må gis oppgaver som gjør at de fortsatt vil være i stand til å skape verdier, både for sine eiere og for landet. Det er viktig både å være pragmatisk og løsningsorientert, men også fleksibel avhengig av utviklingen av olje – og gassprisene.

Norsk sokkel er i endring. Inntil nye områder blir åpnet er tiden for de store, nye utbyggingene forbi. Virksomheten vil i fremtiden fokusere mer på mindre utbygginger, som regel undervannsinstallasjoner, knyttet opp til mindre funn i nærheten av eksisterende infrastruktur. Det vil også være et stabilt og voksende marked relatert til oppgraderinger, vedlikehold og modifikasjoner. Dette må regjeringen legge til grunn ved utformingen av petroleumsmeldingen.

- Det hersker usikkerhet om den fremtidige oljeprisen, og der er også usikkerhet knyttet til det fremtidige gassmarkedet og dermed også gassprisene, også i Europa, som er Norges viktigste mottaker av gass. Kostnadene på norsk sokkel har steget kraftig de siste årene, noe som gjør at prosjekter som skulle vært satt i gang, er utsatt. For å opprettholde norsk sokkels konkurransevne, vil der være behov for mer standardisering og forenkling av prosesser, prosedyrer og regelverk, uten at det går på bekostning av sikkerhet og kvalitet. Regjeringen bør ta initiativ til å sette i gang dette arbeidet ved å invitere arbeidstakere og arbeidsgivere til dialog og samhandling.
- Den fremtidige petroleumsvirksomheten på norsk sokkel vil være mer og mer preget av teknologiske utfordringer. Det vil settes stadig større krav til forskning – og utvikling for å finne og produsere olje og gass fra stadig større dyp, fra vanskeligere reservoarer og med mer utfordrende miljøforhold, særlig i nord-områdene. Regjeringen bør derfor sette av tilstrekkelige midler i budsjettene fremover for å legge til rette for mer forskning – og utvikling for å kunne møte disse utfordringer. Samtidig må det stilles krav til industrien om å utvikle nødvendig teknologi for å kunne operere
- Oljeproduksjonen fra norsk sokkel faller – og funnene som gjøres er for små til å erstatte produksjonsvolumet. Samtidig klarer man bare å få opp ca. halvparten av den oljen som er funnet. Det er derfor nødvendig med et krafttakt for å stimulere selskapene og forskningsmiljøene for å kunne øke utvinningsraten. Regjeringen bør vurdere å opprette et (klima)fond som, basert på innbetalt CO₂-avgifter, kan øremerkes prosjekter for klimaforbedrende tiltak innen petroleumsvirksomheten.
- Norsk sokkel må sikres en langsiktig og bærekraftig utvikling. For å opprettholde kompetansen, norsk sokkels internasjonale konkurransevne og stimulere internasjonale selskaper til å investere på norsk sokkel, er det viktig at man åpner nye områder for lettevirksomhet. I områder som ennå ikke er åpnet bør det settes i gang konsekvensanalyser. Slike analyser skal brukes i beslutningsprosessen om områder skal åpnes eller ikke. De skal vurdere alle relevante fordeler og ulemper ved en eventuell åpning. Det må legges vekt på miljømessige forhold og total verdiskaping, inkludert næringsvirksomhet, sysselsetting og inntektsgrunnlag både for staten og de berørte lokalsamfunn. Samtidig må det stilles krav til industrien om å utvikle nødvendig og eventuell ny teknologi for å kunne operere i det som er/blir definert som særlig sårbare områder.
- Petroleumsvirksomheten må organiseres slik at den også gir optimale ringvirkninger for lokalsamfunn og bedrifter engasjert i klyngen. Regjeringen bør i denne sammenheng vurdere å endre lisensbetingelsene slik at de sikrer et relevant (høyt) norsk innhold i forbindelse med fremtidige kontraktstildelinger, i tråd med intensjonene i petroleumsloven, men ikke i strid med internasjonale avtaler (som EØS-avtalen og WTO).

- Norsk leverandørindustri er blant de fremste i verden når det gjelder kvalitet og fremtidsrettet teknologiutvikling. Denne industrien har over mange år vist seg omstillingsdyktig når det gjelder å kunne møte nye virkeligheter. Dette vil også gjelde utviklingen av teknologi innen fornybare energikilder som havvind. Regjeringen må legge forholdene til rette slik at det blir utformet skikkelige rammebetingelser for at industrien skal kunne delta i denne virksomheten som for mange av dem er ny. Dette vil også gjelde internasjonalt, der Norge kan bli en sentral aktør innen dette området.
- Norsk olje –og gassvirksomhet drives i henhold til de strengeste helse-, miljø og sikkerhetskravene i verden. Regjeringen bør likevel foreta en gjennomgang av dette regelverket for å kunne identifisere forbedringsområder. Særlig gjelder dette innenfor sikkerhetsarbeidet, der potensialet for ulykker må reduseres til et absolutt minimum. Også når det gjelder klimautslipp må arbeidet intensiveres for å kunne møte Norges internasjonale forpliktelser. Petroleumsindustrien står for nesten en tredjedel av utslippene i Norge. Her bør regjeringen i sine videre vurderinger legge vekt på de tiltakene som er foreslått i ”Klimakur 2020”. Blant de områdene som kan være aktuelle er energieffektivisering, elektrifisering av installasjoner og karbonfangst. Særlig energieffektivisering, som oppgradering av turbiner og gammelt utstyr, kan ha et potensiale som kan være økonomisk forsvarlig å gjennomføre. Regjeringen bør i denne sammenheng vurdere å finansiere slike prosjekter ved å opprette et fond basert på CO2-kvotestemmet. Ved operasjoner i særlige sårbare strøk, bl.a. i nord-områdene, må oljevernberedskapen bygges videre ut og styrkes slik man, så langt som mulig, vil være i stand til å møte skadelige utslipp. Dette vil også gjelde i tilfelle oljeutslipp fra tankskipstrafikk som passerer kysten.
- Det er viktig å sørge for tilstrekkelig rekruttering for møte petroleumsindustriens fremtidige utfordringer. Skal man lykkes i dette er det viktig både å sørge for tilstrekkelig og relevant utdanningskapasitet, og samtidig arbeide for at det bygges et omdømme for petroleumsindustrien som har substans og er bygget på realiteter, og som gjør at ungdommen er i stand til å velge utdanning innen dette fagområdet på et så faktamessig riktig grunnlag som mulig.

Bakgrunn

Norsk petroleumsvirksomhet bidro i 2009 med 420 milliarder kroner av statens totale inntekter. (Kilde: Finansdepartementet). Virksomheten sysselsetter totalt (direkte og indirekte) ca. 250.000 personer. Virksomheten er med dette landets viktigste, både når det gjelder omsetning og volum. Det er derfor avgjørende at denne næringen gis bærekraftige, forutsigbare, langsiktige og stabile rammebetingelser for fortsatt å kunne bidra til verdiskapingen, både lokalt, regional og nasjonalt. Det må være en forutsetning at regjeringen i den kommende petroleumsmeldingen legger forholdene til rette for at den norske petroleumsvirksomheten fremdeles skal være en drivkraft for videreutviklingen av den norske velferdsstaten. Derfor må petroleumsklyngen i alle ledd gis bærekraftige vekstforhold for å kunne bidra til fortsatt verdiskaping. Samtidig må det fortsatt stilles strenge, men samtidig realistiske samfunnsøkonomiske krav til helse, miljø og sikkerhet. Ikke minst i lys av klimautfordringene er av avgjørende betydning at

forholdene legges til rette slik at den norske petroleumsnæringen fortsatt kan lete, produsere og transportere olje og gass som en av reneste industrier i verden.

Mange av selskapene tilknyttet petroleumsvirksomheten er også engasjert i internasjonal virksomhet. Sammen med andre klynger som den maritime, prosessindustrien og fremveksten av sektoren for ny/fornybar energi er derfor energipolitikken av avgjørende betydning når den lange linjene skal legges for fortsatt verdiskaping og opprettholdelse av den norske velferdsmodellen.

Føringer for arbeidet med petroleumsmeldingen

I den varslede meldingen må regjeringen legge til grunn at petroleumsvirksomheten vil og skal være en langsiktig virksomhet. Utviklingen av fornybare energikilder vil på lengre sikt kunne bidra til både verdiskaping og utslippsbegrensninger, men de vil i uoverskuelig fremtid ikke kunne erstatte energiproduksjonen fra olje – og gassressursene. I arbeidet med å utarbeide den varslede petroleumsmeldingen må regjeringen legge følgende til grunn, både på kort og ikke minst på lengre sikt:

Konkurranssevne og rammebetingelser

I tillegg til utviklingen av kronekurs og rentenivået vil kostnadsutviklingen på norsk sokkel være en stor utfordring for norsk sokkels konkurransevne. Det er derfor avgjørende at kostnadene legges på et konkurransedyktig nivå. Den norske petroleumsnæringen opererer i et internasjonalt marked. Dette betyr globale vekstmuligheter for industrien, men også økt konkurranse på hjemmemarkedet (norsk sokkel). Det er viktig at man er denne situasjonen bevisst, slik at man ikke iverksetter tiltak som kan virke konkurransehemmende. Norsk leverandørindustri må ikke beskyttes på norsk sokkel slik at DET hindrer en naturlig internasjonal konkurransesituasjon. Norske myndigheter må imidlertid, i likhet med hva som er tilfellet i andre land, legge til rette for at store oppdrag designes på måte som gjør at de norske selskapene får utnyttet sine fortrinn fullt ut. I denne sammenheng er der grunn til å vise til petroleumslovens formålsbestemmelse hvor det slås fast at: *Forvaltningen av ressursene skal blant annet bidra til å sikre velferd, sysselsetting og et bedre miljø, og styrke norsk næringsliv og industriell utvikling*". Denne lovbestemte føringen må brukes langt mer bevisst enn i dag, bl.a. gjennom en mer aktiv utøvelse av statens eierskap i Statoil. Dette skulle være mulig også innenfor rammene av EØS-avtalen.

Forutsigbarhet betyr også at myndighetene ser på rammevilkårene for å medvirke til at petroleumsformuen blir forvaltet best mulig. Rammevilkårene gir sterke føringer om målsettinger i olje- og gasspolitikken. Det er behov for forutsigbarhet, samtidig som det trengs tiltak for å nå nye industri- og næringspolitiske mål. I denne sammenheng bør regjeringen ta gjennomgang av rammevilkårene for marginale reserver nær eksisterende infrastruktur hvor utbygging vil være tidskritisk.

Behov for nye leteområder, også sett i relasjon til klimamessige tiltak

Der er behov for å åpne nye leteområder på norsk sokkel. De fleste interessante områder som er tilgjengelige, er ferdig utforsket. Norsk petroleumsvirksomhet har et meget langsiktig perspektiv, ofte 20 – 30 år. Skal dette perspektivet opprettholdes er en av forutsetningene at det åpnes opp for nye leteområder på norsk sokkel. Åpning av slike nye områder, som utenfor Lofoten og Vesterålen, vil ha stor betydning for industrien når det gjelder den langsiktige verdiskapingen og dermed også sysselsettingseffekten. Regjeringen må derfor snarest starte en prosess for å få **konsekvensutredet** disse områdene med tanke på leteboring og ved eventuelle funn, utbygging og produksjon.

Grundige konsekvensutredninger vil være i overensstemmelse med norsk lov og en viktig forutsetning for det iverksettes petroleumsrelatert aktivitet i nye området. Dersom en konsekvensutredning skulle konkludere med at det ut fra dagens vurderingsgrunnlag ikke er tilrådelig å sette i gang med petroleumsvirksomhet, må konsekvensen være at området kan

utelukkes for petroleumsvirksomhet for en nærmere fastsatt periode. Det å verne områder varig vil være feil strategi. Kombinasjonen av teknologiutvikling og verdens behov for hydrokarboner over tid vil kunne muliggjøre sikker leting og utvinning i de aller fleste områder.

Tilgangen på nye letearealer vil bety svært mye med hensyn til å opprettholde investeringsviljen og kompetansen innen petroleumsvirksomheten i Norge. Dette er en grunnleggende erkjennelse som regjeringen må legge til grunn ved utarbeidelsen av petroleumsmeldingen. Det er imidlertid en forutsetning at det stilles strenge krav til helse, miljø og sikkerhet dersom disse områdene skal åpnes. Her blir det ikke snakk om noen "hvileskjær". Bl.a. bør alle nye prosjekter på sokkelen bli underlagt vurderinger knyttet til en mulig elektrifisering. De fleste prosjektene som er gjennomført for å få ned klimautslippene, og som har lave/moderate kostnader, er allerede gjennomførte. Igangsetting av nye prosjekter for å få ned klimautslippene i næringen vil ha svært høye kostnader. Med utgangspunkt i dagens CO₂-avgift bør regjeringen derfor opprette et klimafond som kan bidra til ytterligere utslippsreduksjoner, tilsvarende næringslivets NO_x-fond. Et tilsvarende CO₂-fond vil være den riktige veien å gå for å oppnå gode og kostnadseffektive løsninger.

Opprettholdelsen av den langsiktige petroleumsvirksomheten er avhengig av at det gjøres nye funn som er store nok til å forsvare separate utbygginger. Dette vil bidra til å opprettholde både sysselsetting og inntektsgrunnlaget for en rekke lokalsamfunn i landet. Derfor er det også viktig at også nordområdene, inkludert Barentshavet, åpnes for virksomhet. ***Det ligger fremdeles store uoppdagede ressurser på norsk sokkel som bør finnes og utvikles til beste for fellesskapet.***

Behov for omstilling, standardisering og smarte løsninger

Norsk sokkel vil i årene fremover endre karakter. Oljeproduksjonen i Norge er på vei ned. Det gjøres mange funn, men de er små og på ingen måte store nok til å erstatte produksjonen fra eksisterende felt. Mange av de små funnene kan ikke forsvare individuelle utbygginger. Industrien må omstille seg til en ny virkelighet der en langt større grad av standardisering og utvikling av smarte løsninger vil være helt nødvendig. Mange av de små funnene kan bygges ut dersom man får på plass mer "hyllevarer" enn det som har vært tilfelle til nå. Dette vil gi bedrifter på norsk sokkel, også de som vil satse internasjonalt, større konkurransekraft. Det er ingen grunn til å finne opp hjulet på nytt hver gang. Regjeringen har et spesielt ansvar for å få til en relevant og nødvendig samhandling mellom de ulike aktørene for å få tatt de nødvendige grep innen dette området. Oljeselskaper og leverandørindustri må ta felles grep for å standardisere løsninger som kan anvendes på flere områder. (Det refereres her bl.a. til utarbeidelsen av NORSOK-standardene). Dette arbeidet bør videreføres, men i lys av dagens og morgendagens (nye) virkelighet. Regjeringen må ta grep for bringe partene sammen i en ny konstruktiv prosess. Norge har i dag en verdensledende leverandørindustri til petroleumsnæringen. Leverandørindustrien har i stor grad også lyktes med internasjonalisering og eksporterte i 2008 varer og tjenester for vel 100 milliarder kroner. Dette gjør leverandørnæringen til Norges nest største eksportnæring, bare overgått av petroleumsindustrien. Skal en lykkes med å videreføre denne suksesshistorien må regjeringen vise vilje til å bidra med mer midler til forskning og utvikling.

Norsk leverandørindustri har gjennom 40 år bygget seg opp fra ingenting til å nå være i verdensklasse. Leverandørindustrien er viktig for lokal verdiskaping, og mange arbeidsplasser er knyttet til denne virksomheten over hele landet. Det er klart en utfordring for leverandørindustrien og for norsk sokkel isolert sett at det sunne konkurranseforholdet som fantes mellom Statoil og Hydro om å være først og best, nå er borte. Dette må bringes tilbake med andre aktører, eller stimuleres på annen måte.

I den grad Norge på sikt skal kunne lykkes i sine ambisjoner innen fornybar og spesielt marin energi, er det ikke tvil om at det er med utspring i vår petromartime industri at muligheten for nye vekstnæringer ligger. Norge vil ikke kunne opprettholde en verdensledende leverandørindustri uten et hjemmemarked.

Flere nye prosjekter på norsk sokkel modnes for utbygging. Oljeselskapene er imidlertid noe tilbakeholdne med å sette i gang anbudsprosessene fordi det fremdeles hersker usikkerhet omkring den langsiktige oljeprisen og stabile rammebetingelser. Staten må, gjennom sine eierinteresser i ulike lisenser, stimulere selskapene til raskere å kvalitetssikre prosjektene slik at de kan bygges ut.

Mer enn halvparten av den oljen som er funnet, blir liggende igjen i reservoarene når produksjonen stenges ned. Myndighetene må derfor presentere nødvendige insentiver slik at det blir mer interessant å satse på økt utvinning av eksisterende funn..

Omdømme og rekruttering

Stortingsmeldingen må bære preg av fremtidstro og en offensiv tone. Olje- og gassnæringens avgjørende bidrag til velferden må synliggjøres. Det handler om arbeidsplasser, verdiskaping både lokalt og nasjonalt, en bransje med verdensledende spisskompetanse, skatteinntekter både for staten og lokale myndigheter, og et voksende pensjonsfond som per i dag utgjør ca. 2600 milliarder kroner. I den kommende

Stortingsmeldingen er det viktig å få frem den store betydningen petroleumsnæringen har for norsk økonomi. I tillegg til høye sysselsettingstall står næringen alene for en fjerdepart av Norges samlede verdiskaping målt ved Brutto Nasjonalprodukt, og mer enn halvparten av norsk eksport. Hver tredje krone på statsbudsjettets inntektsside kommer fra næringen, mens hver sjette utgiftskrone på årets statsbudsjett er en ”oljekrone”.

Regjeringen må arbeide aktivt for å styrke petroleumsnæringens omdømme. I alt for mange miljøer oppfattes landets viktigste næring som skitten, umoderne og ikke fremtidsrettet. En slikt feil omdømmeoppfatning kan påvirke både befolkningen generelt og ungdommen (les: rekrutteringen) spesielt. Myndighetene har et særskilt ansvar for å vise sammenhengen mellom verdiskapingen fra petroleumsvirksomheten og det å kunne opprettholde den norske velferdsstatsmodellen. Det må skapes samfunnsmessige aksept for at petroleumsindustrien er ”stueren”, både miljømessig, sikkerhetsmessig og operasjonelt. Regjeringen har et spesielt ansvar for å bidra til å sikre industriens omdømme, basert på fakta. Et riktig og positivt omdømme er kritisk med hensyn til nåværende og fremtidig rekruttering og videre kompetansebygging. Norsk petroleumsvirksomhet må på offensiven og være optimistisk med tanke på fremtiden. Norsk olje – og gassproduksjon er blant de mest miljøvennlige i verden. Virksomheten er også blant de sikreste globalt sett. Den er også blant de fremste teknologisk. Petroleumsvirksomheten vil være den viktigste næringen for Norge i generasjoner fremover og må derfor sikres både bærekraftige vekstvilkår og forutsigbare rammebetingelser.

Forskning og utvikling

Stadig flere installasjoner på norsk sokkel blir eldre og vil trenge modifikasjon, oppgradering og ikke minst kontinuerlig vedlikehold. I nordområdene vil det stilles store krav til virksomhet på dypt vann med arktiske utfordringer som mørke og is. Norsk leverandørindustri har tidligere vist at den er i stand til å ta slike utfordringer. Det er ingen grunn til å tro at ikke den samme industrien vil være i stand til møte tilsvarende i et enda mer utfordrende miljø. Regjeringen må derfor legge til rette for at leverandørindustrien, i samspillet med forsknings – og utviklingsinstitusjoner, kan videreutvikle teknologi som trenges for å møte de kommende

utfordringene norsk sokkel står overfor og opprettholde det petroleumsindustrielle mangfoldet. I denne sammenheng er det viktig å legge til rette for gjenbruk av produksjonsutstyr, og en optimal utnyttelse av annen infrastruktur som rørledninger og prosessanlegg på land. Den varslede petroleumsmeldingen må også legge de rette innovasjonsføringer og dermed videreutvikle virkemiddelapparatet for å sikre en optimal utnyttelse av ressursene på norsk sokkel.

Norsk petroleumsindustri er blant de teknologisk ledende i verden. Teknologi som er utviklet på norsk sokkel bør eksporteres. Ikke minst gjelder dette teknologi som bidrar til å redusere skadelige utslipp, som for eksempel fangst, transport og lagring av CO₂.

Det er grunn til å tro at der fremdeles er store olje – og gassressurser i nordområdene som ennå ikke er påviste. Mange av disse kan ligge på dypt vann der de operasjonelle forholdene kan være en stor utfordring (kulde, mørke, is). For å kunne håndtere slike utfordringer må det satses sterkere på forskning og utvikling (F&U) relatert til leting, utbygging og drift, også i nordområdene. Fokus på slik forskning bør være innen områdene dypt vann, undervannssystemer og avansert fjernstyring. Forskning og utvikling relatert til dette bør samle de relaterte klyngene, ikke bare petroleumssektoren. Denne forskningen må i særlig grad inkludere små og mellomstore bedrifter som ikke alltid nyter godt av F&U-bidrag, enten de nå er statlige eller private.

Det observeres at det norske virkemiddelapparat er styrt inn på å stimulere til forskning og utvikling på fornybare/alternative energikilder, samtidig som selve fundamentet for norsk velstand og kompetanseutvikling; petroleum, nedprioriteres og forvitrer. Regjeringen må legge forholdene til rette slik at Norge må gjøre begge deler: Fortsatt utvikling innen verdens viktigste energiresurser olje og gass, samtidig som det må utvikles nye energikilder. ***Midler til petroleumsforskning må økes.***

Det er mye som tyder på at dette århundret blir gassens århundre fordi de globale gass- reservene øker mye. Gass er den mest miljøvennlige hydrokarbonbaserte energibærer, og gass er den beste broen fra et hydrokarbonbasert samfunn til et fornybart energisamfunn. Regjeringen må ta ansvar for og gripe muligheten i utvikling av miljøvennlig og energieffektiv produksjon og bruk av gass.

Et virkemiddelapparat som bidrar til innovasjon

Viktige instanser som Innovasjon Norge, Enova og Gassnova har fått økte bevilgninger de siste årene. Dette er en positiv utvikling som bør videreføres. Samtidig melder representanter fra både industrien og forskningsmiljøene rundt om i landet om vesentlige mangler i virkemiddelapparatet. Disse dreier seg særlig mot den avsluttende fasen i innovasjonsprosjekter. Der synes å være rimelig god tilgang på finansiering i fasene grunnforskning, anvendt forskning og utvikling. Problemene oppstår ofte i den kritiske verifikasjons – og testfasen som er siste fase før kommersialisering. Her er tilgangen på offentlige bidrag nesten fraværende, samtidig som de industrielle aktørene opplever risikoen så høy at de er tilbakeholdne med å gå inn med kapital. Dette ”hullet” gjør det ofte vanskelig å gjennomføre lovende og innovative prosjekter. Regjeringen må derfor sørge for at petroleumsmeldingen har et tydelig innovasjonsfokus gjennom hele verdikjeden.

Mange ”grunderere” sliter med å få frem sine ideer og omgjøre disse til produkter. Det skorter både på finansiering og stimuli. Myndighetene bør derfor legge opp til eget program der man sikrer at nyskaperne får den hjelpen som er nødvendig for å få omsatt bærekraftige ideer til produktutvikling og markedsføring. Det er viktig at det tilrettelegges for at det stimuleres til ytterligere produktutvikling. Det er også viktig at selskaper som finner nisjemarkeder innen sine respektive produktområder på norsk sokkel fortsatt får drahjelp fra myndighetene for å kunne vokse også internasjonalt

Kompetanse(opp)bygging

Norsk petroleumsvirksomhet står også ved et veiskille demografisk. Svært mange av veteranene fra de første årene er i ferd med å forlate arbeidslivet. Kompetanse blir derfor viktigere enn noensinne, og er en forutsetning for å sikre at de gjenværende reservene kan finnes, utvikles og utvinnes på en bærekraftig måte. Norsk petroleumsvirksomhet er og vil i mange år framover være vår viktigste kunnskapsnæring. Verden trenger mer energi og Norge har en reell mulighet til å framstå som ledende i blant annet bærekraftig energiproduksjon. Norsk sokkel har også de beste forutsetninger til å bli den første til å kunne få etablert en kommersiell verdikjede for fangst, deponering og lagring av CO₂, men en vil ikke kunne nå dette målet og kunne dele en slik beste praksis med andre uten en kompetent og oppgående verdiskapingskjede. Regjeringen må legge opp til et jevnt, stabilt og høyt aktivitetsnivå slik at de sterke kompetansemiljøene ikke smuldrer opp. Kostnadene ved å bygge disse opp igjen hvis de forvitrer på grunn av mangel på oppdrag vil bli svært høye. Virksomheten innen petroleumsnæringen vil i årene fremover fremdeles kreve høy – og til dels ny kompetanse. Myndighetene må derfor i sterkere grad legge forholdene til rette for at våre undervisningsinstitusjoner kan styrke realfagutdanningen. Satsningen på realfag på alle nivåer i utdanningssystemet må videreføres, og det må gis gode og relevante studietilbud i petroleumsrelaterte fag på høyskole – og universitetsnivå. Regjeringen bør vurdere å opprette egne stipendordninger for de som ønske å studere realfag.

Styrket klyngesamarbeid i fremtidsrettet energivirksomhet

Det må bli tettere og mer forpliktende samarbeid mellom ulike sektorer som klyngemessig er tilknyttet virksomheten på norsk sokkel. Blant disse er petroleumssektoren, maritim sektor, prosessindustrien og den kommende sektoren for utvikling av ny/fornybare energi. Særlig kreves det fokus på den siste, der erfaringene gjort innen petroleumssektoren kan overføres til utviklingen av nye energiformer, som havvind. Myndighetene må medvirke til at disse klyngene stimuleres til økt samarbeid også internasjonalt for dermed å bedre den totale konkurransedyktigheten for norsk industri.

Mangfold

Mange regioner i landet fremstår med sine mangfold innen de ulike klyngene (petroleum, marin, vannkraft, prosessindustrien og utviklingen av fornybare energikilder) som totalleverandører for den norske energivirksomheten. Dette skyldes ikke minst kreativitet og ”gründerskap” blant alle de små og mellomstore bedriftene. Dette bidrar til sysselsetting og verdiskaping. Samtidig deltar mange av disse bedriftene internasjonalt i konkurranse med selskaper i andre land med andre kostnadsstrukturer og støtteordninger for egen industri. Det er viktig at regjeringen legger til rette et optimalt norsk innhold når det gjelder kontrakter på norsk sokkel, men samtidig må dette ikke gå ut over industriens muligheter til å konkurrere internasjonalt. Samhandling mellom myndighetene og operatørene når det gjelder utforming av kontraktspakker er et minimum. Her bærer regjeringen et særskilt ansvar.

For at petroleumsnæringen skal opprettholdes og videreutvikles er det viktig å opprettholde mangfoldet i industrien. Men dette kommer ikke gratis. Skal man fortsatt opprettholde en bærekraftig virksomhet må alle relevante aktører ta felles grep og sikre den nødvendige samhandlingen på tvers av den tradisjonelle sektortekning.

Globalt ansvar

Norge har et ansvar for å bidra til at verden får tilgang på nok energi. Ikke minst er dette viktig for utviklingsland der energi er en kritisk faktor. Norge må derfor øke sin produksjon, særlig av gass, for bl.a. å erstatte kull som forurensende energikilde. Vi vil få en stadig viktigere rolle som produsent og eksportør i en verden der behovet for olje og gass vil øke sterkt de nærmeste ti-årene. Norge er verdens femte største oljeeksportør, mens vi for gass innehar en tredjeplass. Norge er, etter Russland, den største eksportøren av gass til Europa.

Behovet for regelmessige Stortingsmeldinger om energivirksomheten

Det er viktig å understreke at prosessen vedrørende den kommende petroleumsmeldingen blir et strategidokument som er bredt debattert i forkant og vel forankret i både petroleumsnæringen og de politiske miljøene, i form av et bredt forlik. Det oppfordres til at regjeringen presenterer en petroleumsmelding hvert 2. år fremover. Ved å gjøre dette kan man regelmessig få en god offentlig debatt om landets viktigste næring.